

หวาง เหวิน ผิง กบวรณกรรมไทย

บุรฉัตร บุญสนิท*

ในโอกาสที่ อาจารย์หวาง เหวิน ผิง เดินทางมาเป็นอาจารย์พิเศษ ของสาขาวิชา ภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และในฐานะที่อาจารย์เป็นชาวจีนคนหนึ่ง ที่สนใจวรรณกรรมของไทยเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นผู้ช่วยประสานงานความเข้าใจ อันดีในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีน ให้มากขึ้น ด้วยการแปลวรรณกรรมของไทยหลายเรื่องเป็นภาษาจีน อาจารย์หวาง เหวิน ผิง จึงถือว่าเป็นผู้ที่ เปิดหน้าต่างภาพเมืองไทย และ คนไทย ให้คนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ มองเห็น ชัดเจนขึ้น

๕.๐๐ น. ของวันอังคารที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นวันที่ได้นัดหมายอาจารย์ไว้ล่วงหน้า ที่ห้องทำงานของอาจารย์ท่ามกลางบรรยากาศทางวิชาการ คือ เสียงบรรยายของอาจารย์อื่น ๆ จากห้องข้างเคียงดังแทรกอยู่เป็นระยะ ดิฉันได้มีโอกาสสนทนากับอาจารย์เกี่ยวกับเรื่องนี้ ด้วยความเต็มอกเต็มใจและมีไมตรีอันดีของอาจารย์

ทราบว่าอาจารย์สนใจวรรณกรรมไทยและ
แปลวรรณกรรมไทยเป็นภาษาจีนหลาย
เรื่อง อาจารย์แปลเรื่องอะไรบ้าง

ผมเรียนภาษาไทยมา ๕ ปี เมื่อตอนที่เรียนในมหาวิทยาลัย เพราะฉะนั้นผมจึงสนใจวัฒนธรรมไทยมากกว่าวัฒนธรรมชาติอื่น และอยาก จะแนะนำวัฒนธรรมไทยให้คนจีนได้ทราบบ้าง งานที่ผมทำส่วนใหญ่คือ

แปลนวนิยาย นวนิยายที่ผมแปลแล้วมี สี่ แผ่นดิน ตะวันตกดิน จดหมายจากเมืองไทย คำพิพากษา และรวมเรื่องสั้น ซึ่งสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยเป็นผู้คัดเลือกเรื่องให้ เว้นแต่บางเรื่องเท่านั้นที่ผู้เขียนเป็นผู้คัดเลือกเอง งานที่ผมแปลค้างอยู่ขณะนี้คือ ปูนปัดทอง อีกเดือนกว่า ๆ จะเสร็จเรียบร้อย

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

หวาง เหวิน ผิง

อายุ ๔๓ ปี (เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓)

พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๐๓ เรียนที่มหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้

พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๐๘ เรียนที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง

พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๐๘ เป็นนักศึกษาวิจัย (เทียบเท่าปริญญาโท) ที่มหาวิทยาลัยปักกิ่งซึ่งเป็นหลักสูตรการเรียนสูงสุดในสมัยนั้น

เมื่อสำเร็จจากมหาวิทยาลัยปักกิ่งแล้วก็ได้รับบรรจุเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่งจนถึงปัจจุบัน

ผลงานแปลวรรณกรรมภาษาไทยเป็นภาษาจีนมี ๘ เรื่อง (เรียงตามลำดับระยะเวลาที่แปล) จดหมายจากเมืองไทย ตะวันตกดิน สีแผ่นดิน คำพิพากษา รวมเรื่องสั้น (สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยเป็นผู้คัดเลือกเรื่องให้ เว้นเฉพาะบางเรื่องที่ผู้เขียนเองเป็นผู้คัดเลือกให้) มีดประจำตัว ผีเสื้อและดอกไม้ ปูนบิตทอง

ผลงานวิจัย ปทานุกรมสำนวนโวหารไทย-จีน

เรื่องที่เลอกมาแปลทั้งหมด ใช้วิธีเลือก อย่างไรว่าจะแปลเรื่องไหน

บอกตรงๆ ผมก็เลือกไม่ถูก เพราะ
ว่าหนังสือที่อ่านยังมีไม่มาก ผมเคยถามเพื่อน
คนไทยบางคนว่าเรื่องไหนเป็นที่นิยมหรือ
อย่างน้อยก็มีผู้อ่านส่วนหนึ่งยอมรับ ผมก็จะ
เลือกแปลเรื่องนี้

ถามใครล่ะว่า เขานิยมเรื่องอะไรบ้าง

ผมคุยกับเพื่อนคนไทย ที่พอมีความ
รู้ทางด้านวรรณคดี และผมเคยอ่านนิตยสาร
ภาษาไทยบางฉบับ ทราบว่าที่เมืองไทยมี
หนังสือที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ. รางวัลซีไรต์
วรรณกรรมเหล่านี้อย่างน้อยก็ต้อง เป็น ที่ยอมรับ
จากผู้อ่านส่วนหนึ่ง ส่วนสี่แผ่นดินนั้นผม
เลือกเพราะว่า ผมอ่านแล้วชอบมาก ได้
ความรู้มาก ถ้าแนะนำให้ผู้อ่านคนจีนอ่าน
ก็จะรู้เรื่องเมืองไทยมากขึ้น ผมเลยเลือก
สี่แผ่นดิน มาแปลด้วย

เรื่องสี่แผ่นดิน นี่มีศัพท์ยากอยู่มากและเป็น
ศัพท์ที่ต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับเบื้อง
หลังประวัติศาสตร์ไทย เรื่องนี้มีปัญหา
หรือไม่

ก่อนลงมือแปลสี่แผ่นดิน ผมก็คิดไว้
แล้วว่า ถ้าไม่รู้เบื้องหลังประวัติศาสตร์ก็คง

แปลไม่ถูก เพราะฉะนั้นก่อนแปล ผมก็อ่าน
ทั้งเรื่อง ทำความเข้าใจให้ลึกซึ้ง ผมมีเพื่อน
ร่วมงานด้วยอีกคนหนึ่งชื่อ ลู่ เผย จง เรา
สองคนร่วมแรงกันแข่งขัน แต่ก็มีปัญหาบ้าง

วิธีแก้ปัญหาของผมก็คือ ๑. ใช้

พจนานุกรม ๒. อ่านหนังสือที่เป็นข้อมูล
๓. ถามเพื่อนคนไทยที่ปักกิ่งและเมื่อมี
โอกาสมาเมืองไทยก็ถามเพื่อนคนไทยที่นั่น
แล้วก็ต้องรู้ประวัติศาสตร์จีน อ่านตำนาน
พงศาวดารจีนให้มาก และอ่านหนังสือไทย
เพื่อเอาความรู้เรื่องเมืองไทยมาช่วยในการ
แปล อ่านหนังสือจีนโดยเฉพาะตำราโบราณ
จีนเพื่อช่วยให้ใช้คำได้ถูกต้อง ได้มาตรฐาน

อย่างคำว่า “สมเด็จพระที่นั่ง” ต้องใช้เชิง
อรรถหรือแปลว่า

เชิงอรรถในเรื่องสี่แผ่นดิน มากกว่าทุก
เรื่องที่ผมแปล และก็มากกว่าทุกเรื่องที่ผม
เคยอ่าน คำบางคำหรือขนบธรรมเนียมและ
ขนบประเพณีบางอย่าง ในหนังสือเพียงแค่
เอ่ยถึง หรือแม้จะมีคำบรรยายบ้างแต่ก็ไม่
ละเอียดพอ ผมก็ต้องใช้เชิงอรรถมาช่วยให้
ผู้อ่านเข้าใจ

(ขณะที่พูดอาจารย์หวางก็หยิบสี่แผ่นดิน
ฉบับภาษาจีนหน้าปกเป็นรูปปราสาทราช
มณเฑียรมาเปิดให้ดูประกอบคำอธิบาย)

เลือกรูปหน้าปกอย่างไร

หน้าปกสี่แผ่นดินนั้นผมเอาปก สี่แผ่นดิน ฉบับภาษาไทยหลาย ๆ ฉบับมาเปรียบเทียบ และเลือกเล่มนี้ เพราะเป็นรูปปราสาทราชวังที่บ่งบอกถึงความเป็นไทย แต่เมื่อพิมพ์แล้วรู้สึกว่ามันดูใจผมเท่าไรนัก เพราะต้นฉบับมีหลายสีซ้อนกัน แต่สำนักพิมพ์ Beiyue พิมพ์ไม่ได้ จึงได้แต่แก้ไขแต่เท่านั้น

ย้อนกลับมาเนื้อเรื่องสี่แผ่นดินอีกครั้ง คำราชาศัพท์ล่ะจะ แปลอย่างไร

สำหรับผู้ที่เคยอ่านตำนานและพง-

ศาวดารจีนมามากแล้วนั้น แปลคำราชาศัพท์ไม่ลำบากอะไรหรอกครับ เพราะว่าในภาษาจีนก็มีราชาศัพท์ เพียงแต่ไม่เรียกว่าราชาศัพท์เท่านั้น คำราชาศัพท์แปลตามความหมายได้ เช่นคำว่าสวรรคต เสด็จประพาส ฯลฯ ตรงกับภาษาจีนเลย ผมเพียงแค่ใช้เชิงยรรดอธิบายว่าในภาษาไทยราชาศัพท์หมายความว่าอะไร และใครใช้กับใครในกรณีเช่นไรเท่านั้นเอง

อย่างคำบรรดาศักดิ์ที่เมืองจีนก็มีแต่ไม่เหมือนกัน เช่นคำว่า เจ้าพระยา พระยา ท่านผู้หญิง ก็แปลด้วยวิธีทับศัพท์ แล้วเขียนเชิงยรรดไว้

เวลาแปล แปลทั้งหมด หรือตัดตอน หรือเรียบเรียงใหม่

นักแปลจีนมีอยู่สามคำ ซึ่งถือเป็นหลักการในการแปล คือ

๑. **ขึ้น** คือ เคารพและซื่อสัตย์ต่อต้นฉบับ เพราะฉะนั้นจึงต้องอ่านทั้งเล่มทำความเข้าใจทั้งเล่ม เวลาแปลก็พยายามเก็บความให้มากและสมบูรณ์ที่สุด

ผมต้องการให้ผู้อ่านคนจีนได้เห็นโฉมหน้าดั้งเดิมของสี่แผ่นดินเป็นอย่างไร เขามีวิธีบรรยายอย่างไร มีวิธีเปรียบเทียบอย่างไร

สำนวนอะไรบ้างที่คนไทยนิยมกันซึ่งบางทีคนจีนอาจจะไม่นิยมหรือไม่มี ประโยคไหนไม่เข้าใจผมก็ต้องทำความเข้าใจเสีย ไม่อยากคอร์ปชั่น เพราะว่า สี่แผ่นดิน มีคำมาก และเพื่อให้ข้อสัถย์ต่อต้นฉบับ ผมกับเพื่อนก็มาเมืองไทยถือโอกาสไปเที่ยวชมพระราชวังและคุยกับคนไทยที่รู้เรื่องสี่แผ่นดินดี

๒. คำ คือ สำนวนราบรื่น ภาษามาตรฐาน การแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน มักจะติดสำนวนต่างประเทศ ไทยบ้าง ฝรั่งเศสบ้าง ภาษาจีนกับภาษาไทยมีส่วนเหมือนกันทางด้านไวยากรณ์ แต่ก็มีส่วนต่างกันคือ ลำดับประโยคบางส่วนกลับกัน เพราะฉะนั้นเวลาแปล ผมจึงพยายามใช้สำนวนที่เป็นภาษาจีนแท้ ๆ ไม่ใช่รูปประโยคฝรั่งหรือไทย บางคำที่คนจีนนิยมแต่ในภาษาไทยไม่มีผมก็ไม่ใช้ เช่น เวลาพรรณนาความรู้สึกดีใจ ภาษาไทยใช้คำว่า “หน้ายิ้มแย้มแจ่มใส” ภาษาจีนมักจะใช้คำว่า “หมานเมียนซุนเฟิง” แปลว่า “ใบหน้าเต็มไปด้วยลมในฤดูใบไม้ผลิ” นี่แปลอย่างตรงตัว เมืองจีนปีหนึ่ง ๆ มี ๔ ฤดู ฤดูใบไม้ผลิออกไม้บานสะพรั่ง มีชีวิตชีวาจึงเอามาเปรียบเทียบกับ แต่เมืองไทยไม่มีฤดูใบไม้ผลิ คำนี้จึงไม่ใช่ ต้องเลือกคำอื่นมาแทน

อย่างคำว่า “เจ็บไข้หนัก” ภาษาจีนมักจะใช้คำว่า “นอนป่วยกับเตียง” แต่ในเรื่องนี้ไม่นิยมนอนเตียง คำว่าเตียงจึงไม่ควรใช้ ถ้าแปลก็ควรใช้คำผิด

อธิบายมา ๒ คำแล้ว คำที่ ๓ คือ อะไรคะ

คำที่ ๓ คือ หยา แปลว่าสำนวนไพเราะ ใช้คำศัพท์พอเหมาะพอดีข้อสำคัญคือพยายามเข้าใจความคิด หรือจุดประสงค์ของผู้เขียนให้ถูกต้อง เพราะถ้าไม่เข้าใจข้อนี้แล้วบางทีก็จะแปลไม่ถูก ถึงภาษาจะถูก ประโยคจะเรียบร้อย แต่ทรงคนอาจจะไม่เหมือนต้นฉบับก็ได้ เพราะฉะนั้นก็ต้องศึกษาเนื้อเรื่องให้ลึกซึ้ง พยายามเอาใจเราใส่ในตัวละคร ตัวละครเป็นคนไทยในสมัยก่อน ผมเป็นคนจีนในสมัยนี้ ต่างชาติต่างประเพณีต่างสมัยทำไมตัวละครถึงคิดอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ ผู้แปลต้องเข้าใจถูกต้อง ต้องมองลึกเข้าไปในใจตัวละคร และต้องมองลึกเข้าไปในใจผู้เขียนด้วย

ขอถามถึงเรื่อง จดหมายจากเมืองไทย บ้างนะคะ มีความเห็นอย่างไรกับทัศนะของตัวละครในเรื่องนี้ เช่น ต้นสรวงอู๋

เรื่อง จดหมายจากเมืองไทย เป็นเรื่อง

ของคนจีนที่อพยพเข้ามาในเมืองไทย พยายามปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมความเป็นอยู่ต่าง ๆ ก็ต้องปรับให้เข้ากับสังคมไทย จนได้เพื่อเกิดผลประโยชน์แก่ตัวละครเองและแก่สังคมไทยด้วย คนจีนเข้ามาเมืองไทยระยะแรกลำบากอย่างไร ระยะหลังสบายอย่างไร ผู้เขียนได้บรรยายอย่างละเอียดพอควร ทันส่วงอยู่ เข้ามาตอนแรกๆ เขาก็ไม่ชิน ตอนหลังก็ชินบ้าง ไม่ชินบ้าง ทักษะข้อนี้ก็สอดคล้องกับความเป็นจริงของคนจีน มีตัวละครอีกตัวหนึ่งเป็นน้องภรรยา ความคิดเข้ากับสภาพเมืองไทยเร็วกว่า เพราะเป็นลูกคนจีนที่เกิดในเมืองไทย

แล้วเรื่อง คำพิพากษา มีทักษะอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนี้

เรื่อง คำพิพากษา นี้ผู้เขียนได้วาดภาพมุมเล็ก ๆ มุมหนึ่งของสังคมให้ผู้อ่านได้เห็น ชื่อเรื่องก็มีความลึกซึ้งพอ ๆ กับความคิดของผู้เขียนภาษาจีนมีสำนวนอยู่คำหนึ่งว่า “ว่าร้าย ร้ายเสียง ทองเนื้อเก้าละลาย” ผู้อ่านหนุ่มสาวที่เรียนไม่สูงนักอาจจะเข้าใจยากผมจึงเปลี่ยนชื่อเรื่องเป็น “คำนิทานฆ่าคนตาย” ตามความประสงค์ของสำนักพิมพ์ Beiyue เพื่อจะได้มีผู้ส่งจองมากขึ้น

อาจารย์เข้าใจว่าสังคมไทยจะต่อต้านพักอย่างในเรื่องนี้ด้วย

ผมเข้าใจว่า พักกับนางสมทรงไม่ได้ด้วยกัน แต่ชาวบ้านเข้าใจผิด ทำให้พักต้องประสบความยากลำบากหลายสภาวะ ผมก็เห็นใจพักมาก แต่จริง ๆ แล้ว สังคมไทยคงไม่เป็นอย่างนั้น เรื่องนี้คงเป็นเรื่องบังเอิญมากกว่าและเป็นนวนิยายด้วย

เคยแปล กวีนิพนธ์บ้างหรือเปล่าคะ

ผมไม่ได้แปลกวีนิพนธ์อย่างจริงจัง เคยลองมาบ้างเท่านั้นเอง เพราะว่ากวีนิพนธ์ของไทยเป็น กวีนิพนธ์ที่มีหลักการเข้มงวดคล้าย ๆ กวีนิพนธ์จีนโบราณ ต้องกำหนดเสียงเอก เสียงโท และสัมผัสเคร่งครัด

กวีนิพนธ์จีนสมัยใหม่ไม่มีหลักการเข้มงวด ขอให้สัมผัสบ้างเป็นใช้ได้ ในสี่แผ่นดินก็มีบทกวีอยู่ ผมก็ลองแปลออกมาเอาเนื้อหาของบทเดิม แต่ใช้รูปแบบบทกวีจีนโบราณ พยายามให้ถูกต้องตามหลักการบทกวี แต่จะว่าดีก็ไม่ได้

ตอนที่น้องส่งเพลงยาวให้แม่พลอยใช้ไหมคะ

ใช่ครับ กวีนิพนธ์สมัยโบราณนี้ผม

ไม่ค่อยสนทัก คนรุ่นหลัง ๆ ก็แต่งไม่เป็น ผมเคยแต่งบ้างแต่ยังไม่ดี เวลาแปลพยายามให้ได้มาตรฐาน แต่ก็ได้แต่พยายามเท่านั้น และในหนังสือก็บอกว่าที่เซา (พีเนียง) แต่งนั้นก็ไม่ใช่ดีที่สุด เพราะว่าตัวละครไม่ใช่กวี บทกวีที่เซาเขียนจะดีทุกอย่างไม่ได้ เราตั้งใจให้มีสำนวนขรุขระนิดหน่อย ให้ตรงกับคำบรรยายในหนังสือ ไม่แปลให้ดีทุกอย่าง ให้มีข้อบกพร่องบ้าง แต่ข้อบกพร่องในบทเดิมอาจจะไม่ใช่ตรงนี้ ผมให้บกพร่องตรงนี้ คือให้รู้ว่าข้อบกพร่องอยู่ นี่ก็เป็นการลอง ถ้าลงมือแปลจริง ๆ สำนวนที่ออกมาก็คงเป็นสำนวนร้อยแก้วไป ฉะนั้นผมจึงยังไม่ได้ลงมือแปล เกรงว่าจะเป็นบาปที่ลบหลู่ศิลปะที่มีค่าสูง

สนใจวรรณคดีไทยโบราณบ้างหรือเปล่า

ผมสนใจเหมือนกัน แต่ยังไม่มีความคืบหน้าอ่าน วรรณคดีไทยโบราณโดยมากเป็นโคลงกลอนใช้ศัพท์ยาก อ่านแล้วเข้าใจยาก อยากทำงานตามโครงการที่วางไว้ให้เสร็จก่อน ถ้ามีเวลาก็จะหาวรรณกรรมโบราณที่มีชื่อเสียงมาอ่าน มีหลายเรื่องที่ผมสนใจ เช่น ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี ลิลิตพระลอ

แล้วเรื่องที่ไทยนำมาจากพงศาวดารจีน เช่น สามก๊ก ไซฮั่น

สามก๊ก ผมอ่านบางตอน เพราะเคยอ่านฉบับภาษาจีนมาแล้วก็เลยไม่ได้อ่านทั้งเรื่อง อ่านบางตอน เพื่อจะได้รู้ว่าใช้สำนวนอย่างไรบ้าง อย่างไซฮั่น ก็ไม่ได้อ่าน เพราะถือเป็นหนังสือธรรมดา

คนจีนนิยมอ่านสามก๊กฉบับภาษาจีนใหม่

ถ้าพูดถึง สามก๊ก ในเมืองจีนมีด้วยกัน ๒ ประเภท 1. เป็นนวนิยาย 2. เป็นหนังสือประวัติศาสตร์ซึ่งบันทึกเหตุการณ์สำคัญ ๆ ของบ้านเมืองในสมัยสามก๊กเป็นหนังสือที่อ้างอิงได้

ผู้เขียนคนละคนกัน

ครับ ผู้เขียน สามก๊กฉบับนวนิยายชื่อ หลัว ก้วนจง ผู้เขียนฉบับประวัติศาสตร์ชื่อ เจิน โส้ คนจีนที่อ่าน สามก๊ก ฉบับประวัติศาสตร์นั้นน้อย เพราะติดศัพท์โบราณมาก อ่านแล้วไม่ค่อยรู้เรื่อง ไม่ค่อยมีรสชาติ เด็กรุ่นหลังชอบอ่านแต่ฉบับนวนิยาย

ฉบับนวนิยายสนุกกว่า

สนุกกว่าเพราะแทรกรสชาติเข้าไป เอาเรื่องจริงในประวัติศาสตร์เป็นหลักปะติด

ปะต่อกับนิยายและคำเล่าลือซึ่งจริงบ้างไม่จริงบ้าง และมีอีกส่วนหนึ่งที่ผู้เขียนสร้างขึ้นเอง สามก๊ก ภาษาไทยก็แปลจากฉบับนี้ แต่คงไม่ได้เก็บความทั้งหมด หากใช้วิธีถ่ายทอดบ้างย่อเรื่องบ้าง ตัดตอนบ้างและเสริมบ้าง เพราะเท่าที่อ่านมา ความบางตอนในต้นฉบับมีฉบับแปลไม่มีและความบางตอนในฉบับแปลมีแต่ฉบับเดิมไม่มี

หนังสือที่แปลแล้ว พิมพ์แพร่หลายหรือแปลกะ

สี่แผ่นดิน ตะวันตกดิน เล่ม ๑ จดหมายจากเมืองไทย พิมพ์แล้ว แต่ ตะวันตกดิน เล่ม ๒,๓ คำพิพากษา รวมเรื่องสั้น ยังติดค้างที่โรงพิมพ์ หนังสือที่พิมพ์แล้วผู้อ่านนิยมกันมาก จำหน่ายไม่นานก็หมด ผู้อ่านบางคนที่ไม่มีโอกาสซื้อ ก็มาขอซื้อที่ผม ผมก็ไม่ให้ คิลปินนักวิชาการที่ค้นคว้าวิจัยเรื่องเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะนักวิจัยประวัติศาสตร์และวรรณคดีสนใจเรื่องสี่แผ่นดิน มากที่สุด

พิมพ์ไปแล้วครั้ง ๕ ครั้งละกี่เล่ม

สี่แผ่นดิน พิมพ์ครั้งเดียว ๒๔,๕๐๐ เล่ม ผู้อ่านประทับใจมากเขียนบทวิจารณ์ลง

ในหนังสือพิมพ์ของรัฐบาลกลาง บทความที่จะมีโอกาสดลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ของรัฐบาลกลางมีน้อย และมาตรฐานสูง

และหนังสือพิมพ์อีกฉบับหนึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีบทบาทสูงทางวิชาการ บทความก็มีโอกาสลงน้อยเหมือนกัน สำหรับสี่แผ่นดิน เขาารู้สึกว่า สำนวนราบรื่นดี เนื้อหาดี จึงคัดเลือกบทวิจารณ์มาลงพิมพ์ด้วย เรื่องสี่แผ่นดิน ฉบับภาษาจีนได้รับรางวัลหนังสือแปลดีเด่นของมณฑลซานซี ในปี ค.ศ. ๑๙๘๕ (เรื่องนี้พิมพ์ปี ค.ศ. ๑๙๘๔) และทางสำนักพิมพ์แจ้งมาว่าจะพิมพ์ครั้งที่สอง เป็นปกแข็งในเร็วๆ นี้

คนอ่านเขาวิจารณ์ว่าอย่างไรบ้าง

สี่แผ่นดิน ฉบับภาษาจีนมีคำนำผู้แปลยาว ๗ หน้า แปลเป็นไทย ๑๔ หน้า แนะนำประวัติและผลงานของผู้เขียนและแนะนำสี่แผ่นดิน ว่าเป็นหนังสือประเภทไหน เนื้อหาเป็นอย่างไร มีประโยชน์ต่อผู้อ่านที่เป็นคนไทยและคนจีนอย่างไร ผู้อ่านคนไทยนิยมอย่างไร มีคุณค่าทางวรรณคดีและทางวิชาการสูงแค่ไหน นักวิชาการต่างชาติยกย่องกันอย่างไร

บทวิจารณ์ก็เป็นไปตามเนื้อหาของหนังสือบ้าง ตามคำแนะนำผู้แปลบ้าง ที่เมืองจีนก่อน ค.ศ. ๑๙๖๖ เรื่องแปลยังมีอยู่บ้าง ต่อมาถึงสมัยการปฏิวัติวัฒนธรรมก็ไม่มีใครแปลหนังสือต่างประเทศอีก จนเมื่อ ๑๐ ปีมานี้ จึงมีคนเริ่มแปลบ้าง เรื่องที่เลือกมาแปลมักจะเป็นเรื่องที่ผู้อ่านหนุ่มสาวชอบ ผู้แปลมักจะเป็นคนอายุน้อย ภาษาจีนยังอ่อน แต่สำนวนดี ๆ ก็มี

เรื่องอย่าง *สี่แผ่นดิน* คนหนุ่ม ๆ สาว ๆ วัยรุ่นไม่ชอบ ผู้ใหญ่ถึงจะชอบ เรื่องนี้สำหรับคนจีนที่เรียนภาษาไทยก็มีประโยชน์มาก นักวิจารณ์บางคนให้ความเห็นว่าเป็นสารานุกรมเล่มสำคัญสำหรับนักค้นคว้าวิจัยวรรณคดีและศิลปะ บ้างว่าเป็นเสมือนชุดภาพเขียนประวัติศาสตร์ไทยอันล้ำค่า

แปลเรื่อง จดหมายจากเมืองไทยมีปัญหาอะไรบ้าง

เรื่องนี้มีปัญหาอยู่ที่คำนำ ผมเห็นว่าคำนำเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อเรื่อง*

แต่เพื่อนร่วมแปลกับผมนั้นไม่เห็นด้วย เลยไม่ได้แปลคำนำพิมพ์ไว้ในเล่ม ผมจึงรู้สึกเหมือนกับว่า นวนิยายเรื่องนี้ถูกตัดหัวทิ้ง

อีกประการหนึ่งคือ สำนักพิมพ์ไม่สม่ำเสมอ เพราะมีผู้แปล ๒ คน และมีอยู่หลายตอนที่ผมไม่ได้ตรวจแก้และขัดเกลา

การพิมพ์หนังสือมีอุปสรรคบ้างไหม

ที่เมืองจีนเป็นอย่างนั้นนะครับ หนังสือที่จะพิมพ์นั้นก่อนจะพิมพ์เขาจะส่งแบบฟอร์มไปให้ร้านหนังสือและห้องสมุดสั่งจองมาก่อน แล้วเอายอดมาคูณได้จำนวนพอสมควรจึงจะลงมือพิมพ์ ถ้าจำนวนสั่งจองน้อยก็จะไม่พิมพ์อย่าง *คำพิพากษา* ผมแปลเสร็จและนำไปส่งให้สำนักพิมพ์ไปนานแล้ว แต่ยังไม่ได้พิมพ์ก็คงเพราะปัญหา เรื่องนี้ข้อเรื่องก็ไม่ค่อยสะดวกตา พนักงานที่รับผิดชอบเรื่องสั่งจองในสมัยก่อนเป็นคนที่มีความรู้พอสมควร แต่ระยะหลังนี้จะเป็นเด็กรุ่นใหม่ที่เคยโตขึ้นในสมัยการปฏิวัติวัฒนธรรมซึ่งเด็กไม่มีโอกาสจะเรียนหนังสืออย่างจริงจัง เมื่อเวลาทำงานก็ไม่ค่อยมีความรู้ เขามักชอบอ่านเรื่องทำนอง

* จดหมายจากเมืองไทย มีบทนำเรื่องกล่าวว่า จดหมายที่เบนเนอเรนเขียนเป็นภาษาจีนและเขียนซึ่งใช้ชื่อว่า พ.ศ.อ. สละ สันธวัช บิดมาจากชาวจีนแผ่นดินใหญ่ชื่อ หลี่วันฮัน ซึ่งเกิดลุดเข้ามาในประเทศไทย หลี่วันฮันเคยเป็นเจ้าหน้าที่ตรวจตราจดหมายที่เมืองเซี่ยงไฮ้และได้เก็บจดหมายซึ่งตนส่งต่อชาวจีนที่อพยพมาอยู่ในเมืองไทยเขียนถึงมารดาของเขาจำนวนหนึ่งร้อยฉบับ

หนุ่ม ๆ สาว ๆ | เรื่องประเภทสืบสวนอาชญากรรม เรื่องประเภทกังฟูซึ่งผมเห็นว่าไม่ค่อยมีคุณค่าอะไร มีคนส่วนน้อยที่จะสนใจหนังสือที่มีคุณค่าจริง ๆ หนังสือที่นักวิชาการต้องการก็ไม่ค่อยมีโอกาสพิมพ์ หนังสือที่ไม่ต้องการกลับมีโอกาสพิมพ์และติดตลาดมากกว่า ปัญหาที่แก้ลำบากครับ นักเขียน นักแปลและผู้พิมพ์ ต่างก็ปวดหัวกับปัญหานี้

คำตอบแทนจากการแปลเป็นอย่างไรคะ

คำตอบแทนนี้เขาคิดให้ตามจำนวนตัวหนังสือ แต่ก็ดูจากจำนวนการแปลและคุณวุฒิของผู้แปลอีก

นักเขียนไทยทั้งหมด ชอบนักเขียนคนไหนมากที่สุดคะ

ถ้าต้องตอบ ผมก็ต้องบอกว่าชอบ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช มากกว่าเพราะเมื่ออ่านสี่แผ่นดิน แล้วรู้สึกว่าได้ความรู้มากทั้งด้านภาษา ด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์และอีกหลาย ๆ ด้าน

นักเขียนคนอื่นก็ชอบเหมือนกันแต่หนังสือที่เขาเขียนผมอ่านไม่มาก

ได้เคยคุยกับท่าน (ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช) บ้างหรือเปล่าคะ

ผมไม่เคยได้คุยกับท่าน เคยมีโอกาสเมื่อท่านไปเมืองจีน กระทรวงการต่างประเทศเคยนัดเวลาให้ผมเข้าพบท่าน แต่บรรณาธิการของสำนักพิมพ์ที่พิมพ์เรื่องแปลนี้และผู้พิมพ์คนอื่น ๆ ต้องการเข้าพบด้วย ผมเลยเปิดโอกาสให้เขา

แต่ก่อนที่จะลงมือแปลผมเคยเขียนจดหมายมาขออนุญาตและท่านก็อนุญาตให้แปล เมื่อแปลเสร็จ พิมพ์จำหน่าย เคยส่งหนังสือให้ท่าน ท่านบอกว่าจัดพิมพ์รูปเล่มได้ดีกว่าต้นฉบับ เข้าใจว่าท่านคงจะพูดให้กำลังใจมากกว่าน่าจะครับ

นอกจากได้ความรู้แล้ว อาจารย์ชอบ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ในด้านอื่น ๆ อีกหรือเปล่า อย่างเช่น กลวิธีการเขียนการสร้างตัวละคร

ที่น่าสนใจที่สุดคือ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์สามารถบรรยายด้วยวิธีธรรมดา ๆ แต่อ่านแล้วเกิดมโนภาพ รู้สึกเหมือนได้เข้ามาเมืองไทยสมัยนั้น รู้จักตัวละครในหนังสือ ที่รู้สึกอย่างนี้ เพราะผู้เขียนมีวิธีที่ดีและสร้างตัวละครเก่ง และอีกหลายอย่าง ผมก็บอกไม่ถูก

เพราะว่าผมเป็นแต่ผู้แปลเท่านั้น ยังไม่ได้
ศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง

อาจารย์กำลังทำวิจัยเรื่องอะไรอยู่

ผมยังไม่ได้ลงมือวิจัยอย่างจริงจัง ผม
อยากแปล *ปุนปิตทอง* ให้เสร็จก่อน และ
ตอนนี้จะถือโอกาสที่มาทำงานในเมืองไทย
อ่านหนังสือไทยมาก ๆ ถือเสียว่าช่วงนี้มา
เรียนพิเศษหรือมาเรียนลัด เรื่องแปลหรือ
เรื่องวิจัยเอาไว้ทีหลัง กลับเมืองจีนแล้วค่อย
ทำ ช่วงนี้จะทำตัวเป็นเด็กนักเรียน อ่าน
หนังสือ เรียนรู้อย่างเต็มที่

**นอกจากเรื่องที่ได้กล่าวมาแล้ว มีนักแปล
คนอื่นๆ แปลเรื่องของไทยอีกหรือเปล่าคะ**

มีครับชื่อ โกว สวนหยิง แปลเรื่อง
ปิศาจ และ สารคดีที่สมเด็จพระเทพรัตน
ราชสุดาฯ ทรงพระนิพนธ์เมื่อครั้งเสด็จไปเยือน
ประเทศจีน หลวน เหวินหว่า แปลเรื่อง *ช่วง
หลังภาพ* เหวอฟางแปล เรื่องสั้น ของ ม.ร.ว.
คึกฤทธิ์ ปราโมช อีก ๑๐ กว่าเรื่อง เป็นเรื่อง
สั้นประเภทเสียดสี นอกจากนั้นแล้ว ลู่ เฝยจง
ร่วมแปล *สี่แผ่นดิน* คำพิพากษา รวมเรื่องสั้น
ปุนปิตทอง ชุนเหวินหว่า ร่วมแปล รวมเรื่อง

สั้น หยาง เหลียง จี ไอ่หมิน ร่วมแปล จัด
หมายจากเมืองไทย

**ถ้าจะมีผู้สนใจแปลวรรณกรรมจีนปัจจุบัน
เป็นไทยบ้าง จะแนะนำนักเขียนคนไหน**

มีนักเขียนวัยกลางคนชื่อ หลิว เซ่า
ถาง เรื่องสั้นของเขาจำนวนมากใช้คำ
มาตรฐานมากเป็นมือรางวัลด้วย

สุดท้ายนี้ อาจารย์มีอะไรจะเพิ่มเติมไหมคะ

ผมอยากเรียนถามว่า นักศึกษาไทยที่
เลือกเรียนภาษาต่างประเทศมีความเห็นอย่าง
ไรบ้างกับภาษาไทย ที่เมืองจีนนักศึกษาที่
เรียนภาษาต่างประเทศมักจะละเลยภาษาแม่
และอาจารย์บางคนก็ละเลยเหมือนกัน เขามัก
จะเข้าใจว่า ปากพูดได้ก็พอแล้ว แต่ผมเห็นว่า
ภาษาแม่สำคัญอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะเรียนวิชา
อะไร ถ้าละเลยภาษาแม่ เมื่อสำเร็จแล้วจะทำ
งานวิจัยค้นคว้าเขียนหนังสือก็จะลำบากมาก
เช่น การแปลหนังสือต้องการเลือกใช้คำถูก
ต้อง เหมาะสม ถ้าภาษาแม่เก่ง วงศัพท์กว้าง
คำที่ต้องการใช้ก็จะพรั่งออกมาทันที

อีกเรื่องหนึ่งคือ ผมอยากทราบว่า
ผู้อ่านเมืองไทยที่อ่านเรื่อง *สี่แผ่นดินฉบับแปล*
ภาษาจีน มีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง ขณะนี้

หนังสือพิมพ์ ตง ฮั่ว ยิกเป้า ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่พิมพ์จำหน่ายในเมืองไทย กำลังลงพิมพ์เรื่อง สี่แผ่นดิน เป็นตอน ๆ ผู้อ่านเมืองไทยที่อ่านภาษาจีนและเข้าใจวัฒนธรรมไทยก็เพราะอยู่เมืองไทยนี้มีความเห็นเกี่ยวกับ สี่แผ่นดิน ฉบับแปลภาษาจีนอย่างไร กรุณาส่งข่าวให้ผมทราบบ้างนะครับ

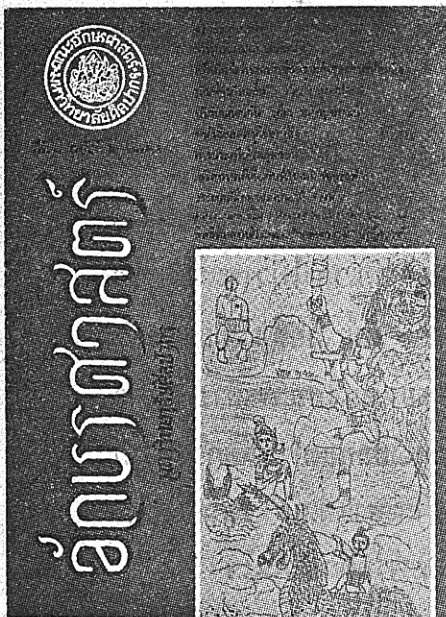
อาจารย์หวางจบบด้อยคำสนทนาที่เป็นความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับวรรณกรรม วัฒนธรรม รวมทั้งการใช้ภาษาไทย ทำให้มั่นใจว่า วรรณกรรมไทยที่อาจารย์แปลนั้นจะมีคุณค่าต่อผู้อ่านอย่างมาก และคำถามของอาจารย์ที่ทั้งทำไว้ คงจะได้คำตอบตามมาในไม่ช้านี้ ●

อักษรศาสตร์

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (๒๕๓๐)

มหาวิทยาลัยศิลปากร

๒๐ บาท

สโมสตรสุนทรภู่

บทวิจารณ์ร่ำพันพิลาปฉบับเยอรมัน

รำลึกถึงนักเขียนในอดีต : ปกรณ์ บุรณปกรณ์

แก่นักเขียนจากบันทึกความจำของชาวนุเคราะห์

แนะนำวรรณคดีศึกษาของเคลาส์ เวก์

Literature and Literary Studies in Thailand Klaus Wenk

หนังสือแสดงกิจจานุกิ

การประพันธ์ในยุคก่อน

บันทึกเกี่ยวกับ "น้อย ชลานุเคราะห์"

อิทธิพลของคานธีในนวนิยายของภวานี ภัฏฐาจารย์ ศรีสุรงค์ พูลทรัพย์

เสรีภาพหนังสือพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ ๕

นันทา ขุนกัณฑ์

นฤมล จ้าวสุวรรณ

อนันต์ชัย เลาหะพันธุ์

กองบรรณาธิการ

เจตนา นาควัชร

เชิดเกียรติ อัครา

พันเอกหลวงรามรณภพ

ม.ร.ว. กานดาศรี สุขสวัสดิ์

ศรีสุรงค์ พูลทรัพย์

พิทยา ว่องกุล